

TÁC ĐỘNG CỦA DỊCH COVID-19 ĐẾN SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y KHOA VINH

Phạm Nhất Sinh¹, Nguyễn Văn Bình², Cao Thị Phi Nga²

¹ Bệnh viện Đa khoa Thành phố Vinh

² Trường Đại học Y khoa Vinh

Nghiên cứu sử dụng phương pháp mô tả cắt ngang trên 401 sinh viên đại học hệ chính quy từ năm thứ 3 đến năm thứ 6 thuộc nhiều ngành học của trường đại học Y khoa Vinh với mục tiêu mô tả tác động của dịch bệnh Covid-19 đến sinh viên. Nghiên cứu được thực hiện từ tháng 1 đến tháng 5 năm 2021 tại trường Đại học Y khoa Vinh. Có 66,7% sinh viên nam và 33,3% sinh viên nữ. Đánh giá về tác động của dịch bệnh Covid-19, có 75,3% sinh viên phản hồi có ảnh hưởng chung đến đời sống; có 49,4% sinh viên bị tác động đến tinh thần và 40,1% bị ảnh hưởng kinh tế. Tỷ lệ sinh viên bị dịch Covid-19 tác động đến quá trình học lý thuyết và thực hành lâm sàng lần lượt là 45,1% và 36,0%. Có 59,6% sinh viên vẫn chấp nhận việc học tại trường và bệnh viện, dù có thể bị nhiễm Covid-19. Tuy nhiên, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, bệnh viện và các ban ngành liên quan để đảm bảo việc học tập của sinh viên diễn ra an toàn, hiệu quả. Đồng thời có những giải pháp hỗ trợ sinh viên khi quá trình học tập diễn ra trong bối cảnh dịch diễn biến phức tạp.

Từ khóa: Tác động, Covid-19, sinh viên.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Covid-19 là bệnh truyền nhiễm do virus SARS-CoV-2 gây ra, được báo cáo lần đầu tiên ở Vũ Hán, Trung Quốc vào ngày 31 tháng 12 năm 2019, và chỉ trong thời gian rất ngắn đã lây lan nhanh chóng trên toàn thế giới [1]. Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) tuyên bố Covid-19 là đại dịch toàn cầu vào ngày 1 tháng 3 năm 2020 [2]. Việt Nam là một trong những quốc gia đầu tiên ghi nhận trường hợp nhiễm Covid-19 vào tháng 1 năm 2020. Trong năm 2020 và 2021, Việt Nam đã nhiều lần thực hiện chính sách giãn cách xã hội tại nhiều địa phương hoặc toàn quốc, tạm dừng các hoạt động công cộng trong đó có việc đóng cửa các cơ sở giáo dục, kinh doanh [3], [4].

Dịch bệnh COVID-19 đã ảnh hưởng khá nhiều đến việc học tập của sinh viên, dẫn đến sự thay đổi về hình thức và kế hoạch học tập [5]. Địa điểm học tập bất tiện và tâm lý chán nản, không hứng thú với học tập có mối liên quan đến việc mắc Covid-19 ở sinh viên chính quy

[6]. Các trường học từ mầm non, tiểu học đến đại học đã cho học sinh, sinh viên nghỉ để tránh dịch, sử dụng phương pháp học trực tuyến thay thế. Việc đóng cửa tạm thời các cơ sở giáo dục và chuyển đổi hình thức dạy - học trực tuyến được chứng minh là một cách hiệu quả để giảm thiểu sự lây lan của virus, nhưng điều này đặt ra nhiều thách thức cho cả sinh viên, giảng viên cũng như nhà trường [3].

Sinh viên trường Đại học Y khoa Vinh vừa học tập ở cơ sở giáo dục vừa tham gia thực tập lâm sàng tại các bệnh viện, nên gia tăng nguy cơ mắc các bệnh lây nhiễm khác nhau trong đó có Covid-19. Ngoài ra, sinh viên ngành Y còn chịu nhiều áp lực từ lịch học dày đặc, lượng kiến thức khổng lồ, thời gian đi thực hành lâm sàng kéo dài và các vấn đề liên quan đến đời sống sinh viên. Bên cạnh đó, sinh viên cũng là nhóm đối tượng còn có nhiều phụ thuộc nên dịch bệnh Covid-19 có thể ảnh hưởng lên tâm lý, kinh tế, đời sống... Với các lý do trên, chúng tôi tiến hành nghiên cứu với mục tiêu nhằm xác định các tác động của dịch bệnh Covid-19 đến sinh viên trường Đại học Y khoa Vinh.

Tác giả chính: *Phạm Nhất Sinh*
Email: *nsinhydtb@gmail.com*

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Đối tượng nghiên cứu

Sinh viên hệ chính quy đang học đại học từ năm thứ 3 đến năm thứ 6, năm học 2020-2021 tại trường Đại học Y khoa Vinh, gồm các ngành: bác sỹ đa khoa, bác sỹ Y học dự phòng, cử nhân điều dưỡng, cử nhân xét nghiệm, cử nhân y tế công cộng.

Tiêu chuẩn lựa chọn: Sinh viên đang đi thực tập lâm sàng tại các bệnh viện thực hành của trường và đang sử dụng các nền tảng mạng xã hội: email, facebook, zalo, messenger,...

Tiêu chuẩn loại trừ: Sinh viên không đồng ý hoặc không hợp tác trong quá trình tham gia phỏng vấn, nghiên cứu, đau ốm không thể tham gia, không phản hồi phiếu phỏng vấn online.

2. Phương pháp nghiên cứu

Thiết kế nghiên cứu mô tả cắt ngang được thực hiện từ tháng 1 đến tháng 5 năm 2021 tại trường đại học Y khoa Vinh, tỉnh Nghệ An.

Phương pháp chọn mẫu ngẫu nhiên đơn kết hợp chọn mẫu phân tầng, gồm có 401 sinh viên.

Phương pháp thu thập số liệu: Bộ câu hỏi sử dụng được phát triển dựa trên bộ công cụ trong nghiên cứu "Tác động của Covid-19 đối với cuộc sống và công việc của nhân viên Y tế trong thời gian giãn cách xã hội tại Việt Nam" của tác giả Lê Thị Thanh Xuân và cộng sự năm 2020 [4].

Bộ khảo sát tổng có 42 câu hỏi được chia làm 7 phần với các biến số nghiên cứu tương ứng, trong đó: phần A - Thông tin chung (11 câu), phần B - Tác động đến học tập (6 câu), phần C - Tác động đến tinh thần (7 câu), phần D - Thực hành lâm sàng (3 câu), phần E - Tác động đến kinh tế (5 câu), phần F - Yếu tố nguy cơ lây nhiễm tại trường học và bệnh viện (6 câu), phần G - Sự hỗ trợ (4 câu).

Bộ khảo sát được thiết kế trên công cụ Google Form. Các câu hỏi đánh giá theo 5 mức của thang đo Likert. Link khảo sát trên Google Form được

các nghiên cứu viên gửi cho toàn bộ các đối tượng đủ tiêu chuẩn tham gia phát vấn qua các nền tảng online: Email, Facebook, Zalo, messenger,...

Các câu hỏi được định dạng bắt buộc trước khi đối tượng nghiên cứu gửi câu trả lời nhằm hạn chế việc phiếu khảo sát không đầy đủ hoặc thiếu thông tin. Các số liệu từ bộ câu hỏi được xuất trên công cụ Google Form sang định dạng Excel, sau đó được làm sạch, mã hoá cơ bản và chuyển sang phần mềm SPSS 23.0 để xử lý, phân tích. Kết quả nghiên cứu được trình bày theo dạng các bảng tần số, tỷ lệ phần trăm và các biểu đồ.

3. Đạo đức nghiên cứu

Nghiên cứu được sự đồng ý triển khai của Ban giám hiệu và Hội đồng khoa học và công nghệ của trường Đại học Y khoa Vinh. Tất cả các đối tượng nghiên cứu được cung cấp thông tin rõ ràng liên quan đến mục tiêu và nội dung nghiên cứu. Đối tượng tự nguyện quyết định tham gia vào nghiên cứu và các thông tin thu thập được chỉ phục vụ cho mục đích nghiên cứu.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

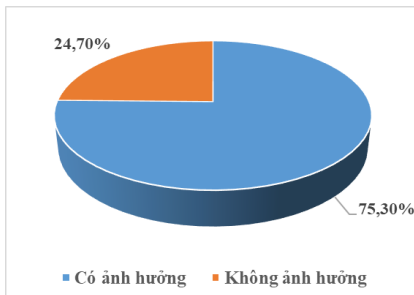
1. Thông tin chung về đối tượng nghiên cứu

Bảng 1: Đặc điểm nhân trắc học

Đặc điểm	Phân loại	n	%
Tuổi	20 - 24	333	83,0
	25 - 32	68	17,0
Giới	Nam	133	33,3
	Nữ	268	66,7
Dân tộc	Kinh	373	93,0
	Thiểu số	28	7,0

Sinh viên tham gia nghiên cứu có độ tuổi từ 20 đến 32 tuổi, trong đó: độ tuổi 20-24 tuổi chiếm 93,0%; dân tộc Kinh chiếm 93,0%.

2. Tác động của dịch Covid -19 tới sinh viên Trường Đại học Y khoa Vinh

Biểu đồ 1: Sinh viên tự đánh giá tác động của dịch Covid-19 đến bản thân

Có 75,3% sinh viên phản hồi dịch Covid-19 có ảnh hưởng đến đời sống của mình.

Bảng 2: Tác động của dịch Covid-19 đến tinh thần và kinh tế của sinh viên

Đặc điểm	Phân loại	n	%
Tác động tinh thần	Có ảnh hưởng (> 21-35 điểm)	198	49,4
	Không ảnh hưởng (7-21 điểm)	203	50,6
Tác động kinh tế	Có ảnh hưởng (> 12-20 điểm)	161	40,1
	Không ảnh hưởng (4-12 điểm)	240	59,9

Tỷ lệ sinh viên phản hồi bị ảnh hưởng kinh tế và tinh thần bởi dịch Covid-19 lần lượt là 40,1% và 49,4%.

Bảng 3: Tác động của dịch bệnh Covid-19 đến học tập lý thuyết và thực hành lâm sàng

Tác động của dịch bệnh Covid-19 đến sinh viên		n	%
Tác động đến học tập	Có ảnh hưởng (>18-30 điểm)	181	45,1
	Không ảnh hưởng (6-18 điểm)	220	54,9
Tác động đến thực hành lâm sàng tại bệnh viện	Có ảnh hưởng (>6-10 điểm)	55	36,0
	Không ảnh hưởng (2-6 điểm)	98	64,0

Tỷ lệ sinh viên phản hồi bị ảnh hưởng đến học lý thuyết và thực hành lâm sàng tại BV bởi dịch Covid-19 lần lượt là 45,1% và 36,0%.

Bảng 4: Ảnh hưởng của Covid-19 đối với sinh viên khi thực hành lâm sàng tại các bệnh viện

Đặc điểm	Phân loại	n	%
Đã thực hành lâm sàng tại các khoa có bệnh nhân nghi nhiễm Covid-19	Có	153	38,2
	Không	248	61,8
Mức độ an toàn khi đi lâm sàng tại các khoa truyền nhiễm	Rất ít	17	11,5
	Ít	41	26,7
	Bình thường	71	46,6
	An toàn	19	12,0
	Rất an toàn	5	3,2
Mức độ lo lắng vì khả năng trong khoa có ca nhiễm	Rất ít	7	4,7
	Ít	17	11,0
	Bình thường	51	33,2
	Nhiều	48	31,7
	Rất nhiều	30	19,5

38,2% sinh viên đã thực hành lâm sàng tại các khoa có bệnh nhân nghi nhiễm Covid-19. Có 38,2% sinh viên cảm thấy rất ít và ít an toàn khi đi lâm sàng tại các khoa truyền nhiễm. Có 51,1% sinh viên lo lắng vì khả năng trong khoa có ca nhiễm covid-19 ở mức độ rất nhiều hoặc nhiều.

IV. BÀN LUẬN

1. Đặc điểm chung

Đại dịch Covid-19 từ khi bùng nổ đến nay đã tác động mạnh mẽ đến mọi khía cạnh của cuộc sống người dân toàn cầu cũng như Việt Nam. Kết quả nghiên cứu cho thấy có đến 75% sinh viên bị dịch Covid-19 tác động đến đời sống; đây là một con số không nhỏ nên các biện pháp hỗ trợ về vật chất, tinh thần cho sinh viên trong giai đoạn dịch phức tạp là điều nên làm. Đa số sinh viên tham gia nghiên cứu có độ tuổi từ 20 đến 32 tuổi, nữ (66,7%) nhiều gấp đôi nam (33,3%). Điều này phản ánh đúng thực chất tỷ lệ giới tại trường đại học Y khoa Vinh hiện nay và dự kiến tương quan giới trong lực lượng cán bộ y tế tương lai. Nghiên cứu của Lương Thị Thu Hà tại học viện Y dược cổ truyền Việt Nam cũng có kết quả tương tự, nữ chiếm 75,7% [5].

2. Tác động của dịch Covid-19 tác động đến sinh viên

Tác động đến đời sống tinh thần: Việc phòng và kiểm soát lây nhiễm dịch Covid-19 ở Việt Nam được triển khai tốt, diễn ra đúng theo chỉ đạo của Bộ Y tế nên sinh viên đánh giá bình thường về mức độ an toàn là 40,6% và có 57,6% sinh viên cảm thấy thoải mái, rất thoải mái hoặc bình thường trong học tập khi thời gian dịch bệnh xảy ra. Năm 2021, số ca nhiễm Covid-19 tăng nhanh chóng và xuất hiện các biến chứng mới trên thế giới và Việt Nam; diễn hình là làn sóng dịch thứ 3 xuất hiện tại Hải Dương với nhiều ca lây nhiễm trong cộng đồng vào tháng 4/2021. Kết quả có 36,9% sinh viên tham gia nghiên cứu cảm thấy ít và rất ít an toàn khi dịch Covid-19 xảy ra; 40,9%

sinh viên cảm thấy sợ hãi; 33% sinh viên cảm thấy căng thẳng khi nghe thông tin về dịch Covid-19; 21,2% sinh viên trầm trọc, mất ngủ vì Covid-19; 49,2% hoảng hốt vì sự lây lan của dịch và có 46,1% cảm thấy lo sợ nhiều và rất nhiều khi đi học tại trường và đi lâm sàng tại các bệnh viện. Tỷ lệ này cao hơn so với nghiên cứu của Cao W và cộng sự (2020, Trung quốc) khi có 24,9% sinh viên lo lắng khi dịch Covid-19 xảy ra [7]. Dịch Covid-19 tác động đến sức khỏe tâm thần, biểu hiện đa dạng qua sự hoảng hốt, lo sợ, căng thẳng là những yếu tố cần phải quan tâm, tránh để diễn biến xấu hơn và gây ra các tình trạng stress, lo âu, trầm cảm...

Tác động đến kinh tế: Kết quả nghiên cứu cho thấy, ngoài những giờ học trên giảng đường, đi lâm sàng tại các bệnh viện, có 71 % sinh viên trường đại học Y khoa Vinh tranh thủ thời gian rảnh đi làm thêm để kiếm thu nhập và trau dồi, học hỏi kỹ năng sống. Dịch Covid-19 không chỉ ảnh hưởng đến việc làm của xã hội mà còn ảnh hưởng đến việc làm thêm của sinh viên: có 26,9% sinh viên bị ảnh hưởng xấu hoặc rất xấu đến việc làm thêm và có 27,7% sinh viên bị ảnh hưởng xấu hoặc rất xấu đến thu nhập từ việc làm thêm. Nguyên nhân là do việc giãn cách xã hội khiến các cơ sở kinh doanh phải đóng cửa, nhu cầu của người dân giảm mạnh, dẫn đến một số sinh viên giảm hoặc mất công việc làm thêm. Tuy nhiên, có 14,2% sinh viên đánh giá ảnh hưởng tốt hoặc rất tốt từ việc làm hoặc thu nhập từ việc làm thêm do một số công việc tăng sử dụng trong đại dịch như: giao hàng, bán hàng online, grab... Không ngoại trừ sinh viên, gia đình của họ cũng bị ảnh hưởng bởi dịch Covid-19; do đó mức hỗ trợ của gia đình cho sinh viên cũng bị ảnh hưởng: có 44,9% bị ảnh hưởng xấu hoặc rất xấu, có 12,4% ảnh hưởng tốt hoặc rất tốt và 42,6% sinh viên không bị ảnh hưởng. Nền kinh tế của xã hội bị ảnh hưởng nặng nề dẫn đến kinh tế của sinh viên cũng bị ảnh hưởng theo. Tổng hợp có

40,1% sinh viên phản hồi bị ảnh hưởng kinh tế bởi dịch Covid-19, có 59,9% không bị ảnh hưởng. Tương tự theo nghiên cứu của Hoàng Tuấn Anh và cộng sự, có đến 70,9% sinh viên bị giảm thu nhập trong đại dịch [6].

Tác động đến quá trình học tập tại trường: Đại dịch Covid-19 dẫn đến nhiều sự thay đổi của nền giáo dục trong và ngoài nước. Tỷ lệ sinh viên bị ảnh hưởng ở mức độ nhiều hoặc rất nhiều đến thời gian học tập và phương pháp học tập, lần lượt là 40,4% và 44,1%. Việc thay đổi phương pháp học tập vừa là cơ hội vừa là thách thức đối với sinh viên. Bên cạnh việc có thể tiếp cận được kiến thức trong thời gian giãn cách; thời gian, địa điểm học tập không bị hạn chế; giảm bớt sự tiếp xúc trong hoàn cảnh dịch bệnh phức tạp; sinh viên có thể giành thời gian học thêm các chương trình khác trên nền tảng học trực tuyến và có thể dễ tiếp thu kiến thức hơn nhờ xem lại bài giảng nhiều lần. Tuy nhiên, việc thay đổi phương pháp học tập có thể khiến sinh viên chưa thích nghi một cách nhanh chóng do chất lượng đường truyền không ổn định và thiếu sự tương tác, quản lý giữa sinh viên, giảng viên và nhà trường. Từ đó dẫn đến ảnh hưởng kết quả học tập: 19,7% phản hồi dịch Covid-19 làm kết quả học tập giảm sút ở mức độ nhiều hoặc rất nhiều, 33,2% báo cáo quên kiến thức lý thuyết thực hành ở mức độ nhiều hoặc rất nhiều. Tỷ lệ sinh viên bị dịch Covid-19 tác động đến học tập chung là 45,1%, còn lại không bị tác động. Nghiên cứu của Lương Thị Thu Hà cũng cho thấy mức độ ảnh hưởng nhiều và rất nhiều của dịch Covid-19 tác động tới học tập của sinh viên Y6 với tỷ lệ trên 80% [5].

Tác động đến việc thực hành lâm sàng tại bệnh viện: Ngoài những giờ học lý thuyết trên giảng đường thì sinh viên Y khoa còn đi lâm sàng tại bệnh viện nên nguy cơ tiếp xúc với bệnh nhân nhiễm, nghi nhiễm Covid-19 là khá cao. Có 38,2% sinh viên đã thực hành lâm sàng tại các khoa có bệnh nhân nghi nhiễm Covid-19. Trong

số này có 38,2% sinh viên cảm thấy rất ít sự an toàn khi đi lâm sàng tại khoa truyền nhiễm; 51,2% sinh viên lo lắng vì khả năng trong khoa có ca nhiễm và 32,6% sinh viên đánh giá nguy cơ lây nhiễm Covid-19 cao hoặc rất cao từ môi trường bệnh viện. Mặc dù vậy, 17,9% sinh viên phản hồi muốn hoặc rất muốn chăm sóc bệnh nhân nhiễm hoặc nghi nhiễm Covid-19; 59,6% sinh viên cảm thấy bình thường, chấp nhận công việc mình đã chọn. Tỷ lệ chung sinh viên chấp nhận chăm sóc bệnh nhân Covid-19 là 75,5%. Tương tự theo nghiên cứu của Hoàng Tuấn Anh, đa số sinh viên xác nhận có ảnh hưởng đến việc học lâm sàng là rất cao ở các đợt dịch, trên 96,74% [6]. Nhu cầu khám chữa bệnh của người dân ngày càng đa dạng, bệnh nhân đến từ nhiều địa phương khác nhau, thuộc mọi đối tượng nên nguy cơ lây nhiễm trong môi trường bệnh viện rất lớn. Do đó sinh viên thường lo lắng, sợ hãi khi đi thực tập tại bệnh viện, đặc biệt là khoa truyền nhiễm - nơi sinh viên còn phải đối mặt với nhiều bệnh lây nhiễm, bao gồm cả Covid-19. Để đáp ứng nhu cầu hiệu quả trong học tập và sự phát triển toàn diện của sinh viên trong đại dịch, cần có phối hợp chặt chẽ giữa sinh viên, gia đình, nhà trường và cộng đồng giúp giảm nguy cơ lây nhiễm, tăng cường sự động viên về tinh thần và vật chất tới sinh viên y khoa nói chung, tới sinh viên Trường Đại học Y khoa Vinh nói riêng.

V. KẾT LUẬN

Hầu hết sinh viên phản hồi dịch Covid-19 có ảnh hưởng, chiếm 75,3%. Đại dịch Covid-19 có hưởng đến tinh thần, vật chất cũng như việc học lý thuyết và học lâm sàng của sinh viên. Phần lớn sinh viên vẫn chấp nhận việc học tại trường và bệnh viện dù có thể bị nhiễm Covid-19.

Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, bệnh viện và các ban ngành liên quan để đảm bảo việc học tập của sinh viên diễn ra an toàn, hiệu quả. Đồng thời có những giải pháp hỗ

trợ sinh viên khi quá trình học tập diễn ra trong bối cảnh dịch diễn biến phức tạp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. World Health Organization. Coronavirus diseases (COVID-19) outbreak situation. Retrieved April 24, 2020.
- [2]. Bộ Y tế. Chỉ thị số 16/CT-TTg về thực hiện các biện pháp cấp bách phòng, chống dịch COVID-19, Tháng 3-2020. 2020.
- [3]. Aristovnik A., Keržič D., Ravšelj D., et al. Impacts of the Covid-19 Pandemic on Life of Higher Education Students: Global Survey Dataset from the First Wave. Data Brief, 39 (2021), 107659. doi:10.1016/j.dib.2021.107659.
- [4]. Lê Thị Thanh Xuân, Nguyễn Thanh Thảo, Phạm Thị Quân và cộng sự. Tác động của Covid-19 đối với cuộc sống và công việc của nhân viên Y tế trong thời gian giãn cách xã hội tại Việt Nam. Tạp chí Nghiên cứu Y học, tập 144, số 8, năm 2021, tr.1-8.
- [5]. Lương Thị Thu Hà, Đinh Văn Tài. Tác động của dịch Covid-19 đến học tập của sinh viên năm thứ 6, Học viện Y-dược cổ truyền Việt Nam năm học 2020-2021. Tạp chí Y học cộng đồng, tập 65, số chuyên đề 2, năm 2021, tr.251-258.
- [6]. Hoàng Tuấn Anh, Lê Thị Nhung, Lê Trần Tuấn Anh và cộng sự. Thực trạng ảnh hưởng của dịch Covid-19 tới đời sống của sinh viên điều dưỡng chính quy tại Trường Đại học Y Dược Hải Phòng năm 2022. Tạp chí Khoa học sức khỏe, tập 1, số 2, 2023, tr. 76-82.
- [7]. Cao W., Fang Z., Hou G., et al. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. Psychiatry Res, vol. 287 (2020): 112934. doi:10.1016/j.psychres.2020.112934

SUMMARY

THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON STUDENTS AT VINH UNIVERSITY OF MEDICINE AND PHARMACY

The study employed a cross-sectional descriptive method involving 401 full-time undergraduate students from the 3rd to 6th year across various disciplines at Vinh Medical University, aiming to describe the impact of the COVID-19 pandemic on students. The study was conducted from January to May 2021 at Vinh University of Medicine and Pharmacy. Of the participants, 66.7% were male students and 33.3% were female students. In terms of the pandemic's impact, 75.3% of students reported that it had an overall effect on their lives, 49.4% experienced mental health effects, and 40.1% were affected economically. The pandemic had an impact on students' theoretical learning and clinical practice, with 45.1% and 36.0% affected, respectively. Despite the risk of COVID-19 infection, 59.6% of students were still willing to continue their studies at the university and hospital. However, close coordination between the university, hospital, and relevant authorities is essential to ensure that students' education remains safe and effective. Additionally, solutions to support students during their studies in the context of a rapidly evolving pandemic should be considered.

Keywords: Impact, COVID-19, students.